

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
& ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Γ.Τ.Π 204/2009-3000

ISBN 978-9963-38-661-1

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Σχεδιασμός: Ευριπίδης Ζαντίδης

Εκτύπωση: Printco Ltd

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

www.moa.gov.cy/forest

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

(με έμφαση στα κυπριακά φυτά και στην εξοικονόμηση νερού)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
www.moa.gov.cy/forest

Εισαγωγή

Στις μέρες μας, γίνεται ολοένα και πιο επιτακτική η ανάγκη για εξοικονόμηση νερού στις διάφορες δραστηριότητες της ζωής μας, και ιδιαίτερα για την καλλιέργεια καλλωπιστικών φυτών. Αρκετά φυτά που χρησιμοποιούμε στην Κύπρο όπως οι ευκάλυπτοι, οι λεύκες και τα γρασίδια, καταναλώνουν δυσανάλογα μεγάλες ποσότητες του πολύτιμου αυτού φυσικού στοιχείου. Η χρήση κυπριακών φυτών που αντέχουν στην ξηρασία (ξηρανθεκτικά είδη) μπορεί να είναι μια πιο σωστή επιλογή, αφού εξασφαλίζει και άλλα πλεονεκτήματα. Τα ιθαγενή φυτά έχουν άμεση σχέση με την ταυτότητα του τόπου μας, την καταγωγή μας, την ιστορία και τον πολιτισμό μας. Η προτίμηση που δείχνουν πολλοί από μας στα ξένα είδη, είναι συχνά ακατανόητη και δεν είναι άσχετη με την ξеноμανία που διακρίνει πολλούς και σε άλλες εκδηλώσεις της ζωής.

Το ενημερωτικό αυτό έντυπο, έχει σκοπό να δώσει βασικές πληροφορίες για όσους θέλουν να χρησιμοποιούν φυτά που είναι καλύτερα προσαρμοσμένα στις συνθήκες του τόπου μας, με έμφαση στα ντόπια και μεσογειακά φυτά. Φυσικά, δεν είναι στόχος αυτού του εντύπου να αποκηρύξει τα εξωτικά φυτά, τα οποία συχνά προσφέρουν πλεονεκτήματα και μπορούν να αξιοποιηθούν παράλληλα κοντά στα δικά μας φυτά, για τη δημιουργία ενός καλύτερου κήπου ή πάρκου.

Ο Οδηγός αποτελείται από δύο μέρη: το Μέρος Α΄ είναι αφιερωμένο σε γενικές πληροφορίες και γενικές αρχές, ενώ το Μέρος Β΄ στα φυτά που θεωρούνται πιο κατάλληλα για τον κυπριακό κήπο, τις πλατείες, τα πάρκα, τις δενδροστοιχίες και άλλους χώρους.

ΜΕΡΟΣ Α΄ Ορολογία

- **Δίοικο φυτό:** είδος φυτού στο οποίο τα αρσενικά και θηλυκά άνθη βρίσκονται σε ξεχωριστά φυτά (αρσενικά και θηλυκά φυτά).
- **Εισβλητικό ξενικό είδος:** εξωτικό είδος που έχει εισαχθεί από τον άνθρωπο και αναπαράγεται στη φύση με γρήγορους ρυθμούς, σε βαθμό που προκαλεί ζημιά στη βιοποικιλότητα ενός τόπου καταλαμβάνοντας εκτάσεις που κανονικά θα καλύπτονταν από ντόπια φυτά και από φυσικούς ή ημιφυσικούς οικοτόπους.
- **Ενδημικό είδος:** είδος που είναι ιθαγενές μόνο σε μια χώρα ή περιοχή.
- **Επιγενές φυτό:** είδος που έχει εισαχθεί από τον άνθρωπο σε μια χώρα έξω από την περιοχή φυσικής εξάπλωσής του και έχει εγκλιματιστεί και πολλαπλασιάζεται στη φύση από μόνο του.
- **Ιθαγενές ή αυτόχθον φυτό:** φυτό που αναπαράγεται για πολλούς αιώνες στη φύση μιας περιοχής ή χώρας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.
- **Καλλιεργούμενο είδος:** ξενικό είδος φυτού που καλλιεργείται από τον άνθρωπο για ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών.

Τα πλεονεκτήματα χρήσης των ιθαγενών φυτών

Τα κυπριακά φυτά παρουσιάζουν τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Είναι καλύτερα προσαρμοσμένα στο τοπικό περιβάλλον και έτσι γενικά παρουσιάζουν λιγότερα προβλήματα και απαιτούν λιγότερη φροντίδα.
- Εντάσσονται πιο αρμονικά στο κυπριακό τοπίο και δεν διαταράσσουν τη φυσιογνωμία και το χαρακτήρα του.
- Έχουν πιο ευνοϊκή επίδραση πάνω στην ντόπια πανίδα, καθώς πολλά ζωικά είδη είναι προσαρμοσμένα να τρέφονται ή να συμπληρώνουν το βιολογικό τους κύκλο πάνω στα ιθαγενή είδη της χλωρίδας μας.
- Μπορούν να αντέξουν καλύτερα στις κλιματικές αλλαγές που απειλούν τον τόπο μας.

Τα ξηρανθεκτικά είδη

Κατ' αρχήν πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι όλα τα φυτά για να φτάσουν στο μέγιστο της απόδοσής τους (αισθητικής απόδοσης ή αύξησης σε διαστάσεις) χρειάζονται νερό. Τα ξηρανθεκτικά είδη διαφέρουν στο ότι για να εκτελέσουν τις διάφορες ζωτικές τους λειτουργίες, χρειάζονται μικρότερες ποσότητες νερού από άλλα φυτά και έτσι με λιγότερο νερό μπορούν να διατηρούν πλούσιο φύλλωμα, να ανθίζουν και να καρποφορούν. Επίσης, μπορούν να επιβιώσουν καλύτερα σε περιόδους ανομβρίας και ξηρασίας. Σε ό,τι αφορά τα απαιτητικά είδη, μια σοφή ρήση αναφέρει ότι «στη φύση, τίποτα δεν δίνεται δωρεάν ή χωρίς αντάλλαγμα...». Έτσι, η λεύκη αυξάνεται μεν πολύ γρήγορα, αλλά εξαντλεί το έδαφος από το νερό και θρεπτικά στοιχεία, τα οποία πρέπει να αναπληρώνουμε συνεχώς, αν θέλουμε να διατηρήσουμε τη γονιμότητα του.

Τα ξηρανθεκτικά είδη διαθέτουν διάφορους μηχανισμούς για να εξοικονομούν νερό. Οι κυριότεροι είναι οι ακόλουθοι:

- Στόματα με μικρότερη επιφάνεια και γενικά κρυμμένα από την ηλιακή ακτινοβολία π.χ. στα πεύκα τα στόματα είναι βυθισμένα, για να προστατεύονται από απώλειες νερού με την εξάτμιση.
- Σαρκώδη φύλλα (π.χ. η φραγκοσυκιά) και άλλες ανατομικές προσαρμογές στους ιστούς των φύλλων.
- Μεγαλύτερη πυκνότητα αγγείων στα φύλλα ή κρύσταλλοι άλατος π.χ. ο μέρκοκος.
- Διμορφισμός φύλλων: μεγαλύτερα φύλλα κατά την υγρή περίοδο και μικρότερα και λιγότερα κατά την ξηρή περίοδο π.χ. το μαζίν, το θυμάρι κ.ά.
- Πτύχωση των φύλλων όταν υπάρχει έντονο ηλιακό φως.
- Μικρότερη επιφάνεια φύλλων όταν υπάρχει έλλειψη νερού.
- Κάλυψη των φύλλων με κηρώδες επίχρισμα, τρίχωμα ή άλλα επιχρίσματα.
- Ρυτιδωμένα φύλλα όπως οι ξισταριές, η φλομής κ.ά.

Επιπρόσθετα είναι παραδεκτό ότι τα ξηρανθεκτικά φυτά σε φυσικά μεσογειακά οικοσυστήματα, έχουν την ικανότητα να αξιοποιούν σε μεγάλο βαθμό την υγρασία που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα υπό μορφή ομίχλης. Αναφέρεται ότι σε κάποιες περιπτώσεις, το νερό που παίρνουν από την ομίχλη κάποια φυτά, αντιστοιχεί με 100 mm βροχόπτωσης ετησίως!

Ξενικά είδη που πρέπει να αποφεύγονται

Παρόλο που όλα τα είδη φυτών, όπως και όλοι οι άλλοι οργανισμοί του πλανήτη, έχουν το δικό τους ρόλο στα φυσικά οικοσυστήματα στις χώρες που είναι αυτόχθονα, όταν μεταφερθούν σε άλλη χώρα ή έξω από την περιοχή εξάπλωσής τους, ορισμένα είδη δημιουργούν προβλήματα, ιδιαίτερα όταν χρησιμοποιούνται αλόγιστα.

Σύμφωνα με την εμπειρία που έχει αποκτηθεί στην Κύπρο, έχουμε την άποψη ότι η χρήση ορισμένων εξωτικών ειδών στις φυτεύσεις, δημιουργεί προβλήματα και πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στο ελάχιστο.

Τα είδη αυτά είναι τα ακόλουθα:

- **Εισβλητικά είδη:** Ακακία η κυανόφυλλη, Αϊλανθος, Δωδώνεια, Λευκαίνα και Παρκινσόνια (να αποφεύγονται εντελώς).
- **Άλλα προβληματικά είδη:** οι Λεύκες, Μυοπόρο, Φίκιοι και Ευκάλυπτοι (να χρησιμοποιούνται με πολλή φειδώ).

Πρακτικοί τρόποι εξοικονόμησης νερού στους κήπους

Πέραν από την επιλογή των κατάλληλων φυτών, που δεν καταναλώνουν πολύ νερό, υπάρχουν και διάφοροι άλλοι πρακτικοί τρόποι που μπορεί να βοηθήσουν στη μείωση των συνολικών απαιτήσεων σε νερό μιας φυτείας (σε κήπο, πάρκο ή αλλού), τους οποίους είναι καλά να έχουμε υπόψη μας και να εφαρμόζουμε στο βαθμό που μπορούμε. Οι κυριότερες πρακτικές αναφέρονται στη συνέχεια.

- **Περιορισμός της έκτασης του γρασιδιού:** Το γρασίδι στον κήπο είναι ο κύριος καταναλωτής νερού. Όπου είναι δυνατόν πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται σε έκταση και να χρησιμοποιούνται τα πιο ανθεκτικά στην ξηρασία είδη γρασιδιού. Σε κάποιες εκτάσεις του κήπου, μπορούμε να φυτέψουμε ανθεκτικά είδη εδαφοκάλυψης, όπως είναι το έρπον λασμαρίν κ.ά. Μπορούμε, επίσης, να πλακοστρώσουμε κάποια τμήματα του κήπου και να καλύψουμε άλλες εκτάσεις με παρτέρια. Επίσης, μπορούμε να τοποθετήσουμε πλάκες, αραιά πάνω στο χώμα (κάθε 10 cm) και να φυτέψουμε μεταξύ τους γρασίδι, ή άλλο είδος εδαφοκάλυψης. Το πότισμα πρέπει να γίνεται λιγότερες φορές και με περισσότερο νερό. Το γρασίδι μπορεί να αντικατασταθεί με χρωματιστό χαλίκι ή με πατημένο χώμα και χαλίκι. Στις επιφάνειες που θα καλυφθούν με χαλίκι, είναι καλύτερα να

τοποθετήσουμε ειδικό γεώφασμα, που θα περιορίζει την εξάτμιση και ταυτόχρονα θα αποτρέπει την ανάπτυξη των αγριόχορτων, χωρίς να επηρεάζεται ο αερισμός και η αποστράγγιση του εδάφους.

•**Επιλογή κατάλληλου χώματος:** Η σύσταση του εδάφους και ιδιαίτερα η περιεκτικότητά του σε οργανική ύλη καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το ποσοστό της υγρασίας που μπορεί να συγκρατηθεί. Το πιο ιδανικό είναι το χώμα που θα χρησιμοποιήσουμε να περιέχει 20-30% οργανική ύλη (χωνεμένη κοπριά, κομπόστα, τύρφη κ.λπ.). Με την οργανική αυτή ύλη βελτιώνονται σημαντικά ο αερισμός, οι συνθήκες υγρασίας και εμπλουτίζεται το έδαφος με θρεπτικά συστατικά.

•**Ομαδοποίηση φυτών με βάση τις ανάγκες τους σε νερό:** Όπου είναι δυνατόν είναι καλύτερα να δημιουργούνται στο χώρο φύτευσης, ομάδες φυτών με τις ίδιες ανάγκες σε νερό. Αυτό βοηθά στον καλύτερο προγραμματισμό των αρδεύσεων και στην καλύτερη ανάπτυξη των φυτών, αφού ορισμένα φυτά μπορεί να νεκρωθούν από το πολύ νερό (π.χ. μυροφόρα και χαχομηλιά) ενώ άλλα δεν αναπτύσσονται καλά με λίγο νερό. Επιπρόσθετα, φυτεύοντας στην κατάλληλη θέση φυτά με διαφορετικά ύψη, μπορούμε να δημιουργήσουμε φυτικά παραπετάσματα έτσι, ώστε τα ψηλότερα ή πιο φουντωτά φυτά να προστατεύουν από την απώλεια νερού όσα βρίσκονται στη σκιά τους αλλά και να δημιουργούν κατάλληλο περιβάλλον για είδη που προτιμούν τη σκιά.

•**Εγκατάσταση αυτόματου συστήματος ποτίσματος:** Όπου είναι οικονομικά και τεχνικά δυνατόν, η εγκατάσταση αυτόματου συστήματος ποτίσματος είναι μια επένδυση που βοηθά στην εξοικονόμηση πολύτιμου νερού και χρόνου. Με το βραδινό πότισμα μειώνεται η εξάτμιση και τα φυτά αξιοποιούν καλύτερα το παρεχόμενο νερό. Η σημειακή παροχή νερού, όπως είναι οι σταγόνες, ευνοεί λιγότερο την ανάπτυξη ανεπιθύμητων ζιζανίων.

•**Τα υλικά εδαφοκάλυψης:** Καλύπτοντας το έδαφος γύρω από τα φυτά με διάφορα υλικά μειώνεται δραστικά η συνολική εξάτμιση νερού. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε φυσικά οργανικά υλικά όπως είναι το αλεσμένο ξύλο και ο φλοιός ή ανόργανα υλικά όπως το χαλίκι. Τα οργανικά υλικά, εμπλουτίζουν το χώμα με ιχνοστοιχεία, ενώ τα ανόργανα δίνουν καλύτερο αισθητικό αποτέλεσμα. Η χρήση βράχων στους κήπους έχει, επίσης, ανάλογη επίδραση. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν ακόμα, βιομηχανοποιημένα υλικά, όπως οι διάφοροι τύποι γεωφασμάτων (mulch mats).

•**Περιποίηση των φυτών:** Η έγκαιρη και τακτική αφαίρεση των ζιζανίων που βλαστούν κοντά στα φυτά και τα «πνίγουν», και τα ανταγωνίζονται σε νερό και θρεπτικά στοιχεία, πρέπει να θεωρείται ζωτικής σημασίας.

•**Κήποι με φυτά πολλαπλής χρήσης:** Επιλέγοντας φυτά «πολλαπλής χρήσης» όπως τα καρποφόρα ή αρωματικά φυτά, συνδυάζουμε το «τερπνό μετά του ωφελίμου», εξοικονομώντας νερό, αφού ο κήπος εξυπηρετεί όχι μόνο αισθητικές αλλά και οικιακές ανάγκες.

Ο ΣΩΣΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΦΥΤΕΥΣΗΣ

Η σωστή φύτευση περιορίζει πιθανές απώλειες και δίνει καλύτερα αποτελέσματα στην εγκατάσταση και ανάπτυξη των φυτών. Πιο κάτω δίνονται γενικές αρχές και οδηγίες για σωστή φύτευση:

Περίοδος φύτευσης

Η καλύτερη εποχή φύτευσης είναι η περίοδος μεταξύ των μηνών Νοεμβρίου και Φεβρουαρίου, ενώ η λιγότερο κατάλληλη, μεταξύ Ιουλίου και Αυγούστου. Αυτό δεν σημαίνει κατ' ανάγκην, ότι αν φυτέψουμε σε άλλη εποχή θα έχουμε αποτυχία, όμως όσο πιο κοντά βρισκόμαστε στην περίοδο βλαστικής ηρεμίας, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας έχουμε.

Λάκκος φύτευσης

Ο λάκκος φύτευσης είναι πολύ σημαντικός. Όσο μεγαλύτερος είναι, ιδιαίτερα σε αβαθή, βραχώδη και φτωχά εδάφη, τόσο το καλύτερο. Οι διαστάσεις του λάκκου ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος του φυτού. Για μικρά δέντρα πρέπει να είναι 50x50x50cm, ενώ για τους θάμνους μπορεί να είναι λίγο μικρότερος. Για μεγάλα δέντρα, ο λάκκος πρέπει να έχει διαστάσεις 1x1x1m.

Χώμα

Το χώμα που θα χρησιμοποιήσουμε για να γεμίσουμε το λάκκο πρέπει να είναι εύφορο έτσι, ώστε να τρέφει καλά το φυτό στα πρώτα στάδια ανάπτυξής του αλλά και για να

συγκρατεί περισσότερη υγρασία. Είναι καλύτερα, λοιπόν, να χρησιμοποιούμε ανάμεικτο χώμα το οποίο να περιέχει απ' όλα τα κύρια συστατικά όπως άργιλο 50% (π.χ. κοκκινόχωμα), άμμο του ποταμού 30%, οργανικές ουσίες 20% (π.χ. κωνεμένη κοπριά).

Διαδικασία φύτευσης

Αφού ποτίσουμε καλά το λάκκο όπου θα φυτέψουμε, από την προηγούμενη ημέρα, τοποθετούμε ποσότητα γόνιμου χώματος στον πυθμένα του (περίπου 20% του συνολικού βάθους). Αφαιρούμε προσεκτικά το φυτό από το δοχείο ώστε να μη σπάσει η μπάλα (σβόλος) του ριζικού συστήματος και αφού κόψουμε όλες τις ρίζες που προεξέχουν, το τοποθετούμε στον πυθμένα του λάκκου. Το χώμα που θα τοποθετηθεί στο λάκκο φύτευσης δεν πρέπει να σκεπάσει περισσότερο από 2-3cm το σβόλο. Μετά την τοποθέτηση πιέζουμε ελαφρά με τα πόδια ή με τα χέρια, ώστε το χώμα να έρθει σε στενή επαφή με το σβόλο. Μετά τη φύτευση σχηματίζουμε λεκάνη ποτίσματος και ποτίζουμε αμέσως.

Στήριξη

Η στήριξη (υποστήλωση) των φυτών είναι απαραίτητη, ιδιαίτερα για δέντρα τα οποία μεταφυτεύονται, έτσι, ώστε μεγαλώνοντας να σχηματίσουν ένα ευθυτενή κορμό, διατηρώντας ένα καλαίσθητο σχήμα. Η υποστήλωση πρέπει να γίνεται με τη σωστή μέθοδο και κατά τέτοιο

τρόπο ώστε να αποφεύγονται τυχόν πληγές στους κορμούς των δέντρων και να επιτυγχάνεται το επιθυμητό αποτέλεσμα. Συστήνεται η χρήση δύο ή και τριών πασσάλων, οι οποίοι πρέπει να καρφώνονται γερά στο έδαφος σε σημεία που δεν θα επηρεάζουν το σβόλο του ριζικού συστήματος. Το δέσιμο των πασσάλων και του κορμού, πρέπει να γίνεται με ιμάντα που να έχει ελαστικότητα και με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο στραγγαλισμός του δέντρου καθώς μεγαλώνει.

ΜΕΡΟΣ Β'

Στις σελίδες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα φυτά, κυρίως δέντρα και θάμνοι, που με βάση την εμπειρία από τη χρήση τους στην Κύπρο καθώς και τη βιολογία τους, αξιολογούνται ως τα πλέον κατάλληλα για φυτεύσεις σε κήπους, πάρκα και άλλους χώρους φύτευσης, στα χαμηλά και μεσαία υψόμετρα στον τόπο μας.

Προτείνονται, κυρίως, ιθαγενή είδη και φυτά που έχουν καλλιεργηθεί για αιώνες στο νησί μας, αλλά και επιλεγμένα ξενικά είδη, κυρίως μεσογειακά, που θεωρούνται ξηρανθεκτικά και συμπληρώνουν κενά που ίσως αφήνουν τα ντόπια είδη.

Ο κατάλογος δεν είναι οριστικός, αλλά μια πρόταση που βασίζεται στην εμπειρία και τη γνώση, και πρόκειται να βελτιωθεί στο μέλλον μέσω του διαλόγου που αναμένεται να αναπτυχθεί.

Τα φυτά χωρίζονται στις ακόλουθες ομάδες:

A. Δέντρα

B. Μικρά δέντρα και ψηλοί θάμνοι

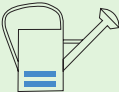
Γ. Μεσαίου ύψους θάμνοι

Δ. Χαμηλοί θάμνοι και άλλα είδη

Για κάθε είδος δίνεται πρώτα το βοτανικό όνομα και σε παρένθεση το κοινό ελληνικό όνομα. Τα ονόματα των ξένων ειδών που έχουν εισαχθεί πρόσφατα από άλλες χώρες δίνονται με κεφαλαία γράμματα, ενώ αυτά των φυτών που καλλιεργούνται εδώ και αιώνες στο νησί μας, δίνονται όπως τα κυπριακά φυτά. Με σύμβολα δίνονται οι απαιτήσεις σε νερό, η κατάλληλη υψομετρική ζώνη, και οι περίοδοι άνθησης και καρποφορίας. Στο κύριο μέρος, δίνεται μια σύντομη περιγραφή για κάθε φυτό, οι πιθανές χρήσεις του και συνήθη προβλήματα που πιθανόν να παρουσιάζει καθώς και οι σχετικές φωτογραφίες.

1>ΔΕΝΤΡΑ

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

	ΝΕΡΟ: 1: Ξηρανθεκτικό 2: Ολιγαρκές 3: Σχετικά ολιγαρκές 4: Απαιτητικό
	ΥΨΟΜΕΤΡΟ
	ΑΝΘΟΦΟΡΙΑ
	ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ

1. BAUHINIA VARIEGATA (ΜΠΟΧΙΝΙΑ)

2

0-600m

Μαρτ.-Μάιο

Ιουν.-Ιουλ.

Ημιφυλλοβόλο δέντρο ύψους μέχρι 6m. Είναι πολύ ελκυστικό δέντρο λόγω των μεγάλων λουλουδιών και του πλούσιου φυλλώματός του. Αντέχει στην ξηρασία.

Χρήσεις: Σε κήπους, πάρκα, πλατείες, πεζοδρόμια και δενδροστοιχίες ως καλλωπιστικό.

2. *Celtis australis* (Κοκκονιά, Πάνια ή Κονναρκά)

2

150-1300m

Μαρτ.-Μάιο

Αυγ.-Οκτ.

Φυλλοβόλο δέντρο, ύψους μέχρι 20m με ωσειδή έως σφαιρική κόμη και σε νεαρή ηλικία με κλαδιά κατανεύοντα. Ανθεκτικό στη ρύπανση των πόλεων. Καρποί εδώδιμοι.

Χρήσεις: Πεζοδρόμια, χώροι στάθμευσης και πάρκα, σε βαθιά εδάφη.

3. *Ceratonia siliqua* (Χαρουπιά ή Τερατσιά)

2

0-1000m

Σεπτ.-Νοεμβρ.

Αυγ.-Σεπτ.

Αειθαλές, ιθαγενές και καλλιεργούμενο δέντρο, ύψους μέχρι 10m με πυκνή ημισφαιρική κόμη και βαθυπράσινο φύλλωμα. Καρποί εδώδιμοι.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πεζοδρόμια, κήποι, πλατείες και χώροι στάθμευσης.

Προβλήματα: Δυσάρεστη μυρωδιά της ανθοφορίας και φάγωμα των βλαστών από τρωκτικά.

4. CERCIS SILIQUASTRUM (ΚΕΡΚΙΔΑ)

2

0-1500m

Μάιο-Ιουν.

Ιουν.-Ιουλ.

Φυλλοβόλο, μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 6m ιθαγενές της ΝΑ. Ευρώπης και Δ. Ασίας.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πάρκα, κήποι και πλατείες. Η ελκυστική πρώιμη ανθοφορία του πριν την εμφάνιση των φύλλων, δημιουργεί εντυπωσιακή εικόνα στον κήπο.

5. *Citrus aurantium* (Κιτρομηλιά)

3

0-1000m

Μαρτ.-Απρ.

Δεκ.-Μαρτ.

Αειθαλές, καλλιεργούμενο δέντρο, ύψους μέχρι 5m με πυκνή κόμμη. Άνθη με ελκυστική μυρωδιά.

Καρποί, άνθη και φύλλωμα κοσμητικά.

Χρήσεις: Πεζοδρόμια, πάρκα και κήποι.

Μελισσοκομικό φυτό.

Προβλήματα: Καρπόπτωση και αγκάθια στα κλαδιά.

6. *Cupressus sempervirens* (Κυπαρίσσι)

1

0-1400m

Μαρτ.-Μάιο

Ιουν.-Οκτ.

Κωνοφόρο, αειθαλές δέντρο, ιθαγενές της Κύπρου ύψους μέχρι 30m. Δύο ποικιλίες: η οριζοντιόκλαδη (var. *horizontalis*) και η ορθόκλαδη ή στενόκομη (var. *sempervirens*).

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πάρκα, ανεμοθραύστες και πεζοδρόμια (στενόκομη ποικιλία).

Προβλήματα: Φυλλόπτωση και ρητίνη, κάποτε και πτώση από ανέμους.

7. *Eleagnus angustifolia* (Ζιζυφιά)

3

0-1400m

Μάιο-Ιουν.

Αυγ.-Νοεμβρ.

Φυλλοβόλο, επιγενές, καλλιεργούμενο δέντρο, ύψους μέχρι 8m με κλαδιά κατανεύοντα και έντονα αργυρόχρωμο φύλλωμα. Καρποί εδώδιμοι (ζιζυφα). Ιθαγενές της Δ. Ασίας. Μεγάλη αντίθεση με το χρώμα του φυλλώματός του.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι, πλατείες, πεζοδρόμια.

8. *Eriobotrya japonica* (Μεσπιλιά)

3

0-1200m

Σεπτ.-Δεκ.

Απρ.-Ιουν.

Αειθαλές δέντρο, ύψους μέχρι 10m με ωοειδή έως σφαιρική κόμη και σε νεαρή ηλικία με κλαδιά κατανεύοντα. Ανθεκτικό στη ρύπανση των πόλεων. Καρποί εδώδιμοι.

Χρήσεις: Πεζοδρόμια, χώροι στάθμευσης και πάρκα, σε βαθιά εδάφη.

9. *Ficus carica* (Συκιά)

2

0-1400m

Μαρτ.-Απρ.

Αυγ.-Σεπτ.

Ιθαγενές και καλλιεργούμενο, φυλλοβόλο δέντρο, ύψους μέχρι 4-8m με εδώδιμους καρπούς. Διάφορες ποικιλίες.

Χρήσεις: Πάρκα και κήποι, μεμονωμένα. Παρέχει τροφή και στην πανίδα.

Προβλήματα: Πρόκληση φαγούρας, καρπόπτωση και φυλλόπτωση.

10. Morus alba (Μουριά ή Συκαμιά)

2

0-1400m

Μάιο-Ιουν.

Ιουν.-Ιουλ.

Φυλλοβόλο, επιγενές δέντρο, από παλιά καλλιεργούμενο στην Κύπρο, ύψους μέχρι 10m με πυκνή σφαιρική κόμη. Υπάρχουν ποικιλίες με καρπό (μαύρο ή άσπρο) ή χωρίς καρπό. Χρησιμοποιούνταν παλιά για την εκτροφή του μεταξοσκώληκα. Δίνει βαθιά σκιά, καρποί εδώδιμοι. Ιθαγενές της Κίνας.

Χρήσεις: Πεζοδρόμια, πάρκα, χώροι στάθμευσης και πλατείες σε βαθιά εδάφη.

Προβλήματα: Καρπόπτωση (στις ποικιλίες με καρπό).

11. Olea europaea (Ελιά και Αγκιελιά)

1

0-1000m

Απρ.-Ιουν.

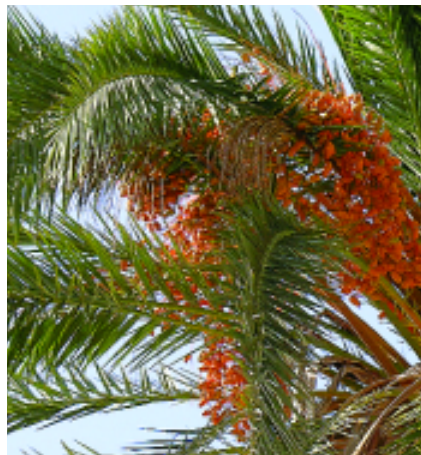

Οκτ.-Ιαν.

Αειθαλής, μακρόβιο δέντρο, ιθαγενές και καλλιεργούμενο, ύψους μέχρι 10m με ημισφαιρική κόμη και αργυρόχρωμο φύλλωμα. Καρποί εδώδιμοι.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες (άγρια), πάρκα, κήποι, πλατείες, αρχαιολογικοί και ιστορικοί χώροι. Χρήσιμο για πανίδα και για δημιουργία αντιθέσεων. Η άγρια ποικιλία είναι πιο ολιγαρκής.

Προβλήματα: Αλλεργίες, καρπόπτωση (υπάρχουν άκαρπες ποικιλίες).

12. Phoenix dactylifera (Φοινικιά)

1

0-600m

Μάιο-Ιουν.

Οκτ.-Νοεμβρ.

Αειθαλής, επιγενές, δίοικο δέντρο, με κυλινδρικό κορμό, ύψους μέχρι 30m με φύλλα μήκους μέχρι 5m. Ιθαγενές της Β. Αφρικής, και Δ. και ΝΔ. Ασίας, που καλλιεργείται στην Κύπρο από αρχαιοτάτων χρόνων. Οι καρποί είναι εδώδιμοι (φοινίκια).

Χρήσεις: Κατάλληλο για όλους τους χώρους. Δημιουργεί ελκυστικές αντιθέσεις λόγω του ύψους και της μορφής του.

13. Pinus brutia (Τραχεία πεύκη ή Αγριόπευκος)

1

0-1400m

Μαρτ.-Μάιο

Μάιο-Ιουν.

Κωνοφόρο, αειθαλές δέντρο, ιθαγενές της Κύπρου, ύψους μέχρι 30m.

Το πιο κοινό δασικό δέντρο του νησιού.

Χρήσεις: Σε ομάδες ή μεμονωμένο δέντρο σε σχετικά μεγάλους χώρους.

Προβλήματα: Προσβολή από κάμπια, φυλλόπτωση και έκκριση ρητίνης.

14. Pinus pinea (Πεύκη ήμερη ή Κουκουναριά)

2

0-1400m

Απρ.-Μάιο

Νοεμβρ.-Δεκ.

Μεσογειακό κωνοφόρο δέντρο, καλλιεργούμενο στην Κύπρο, ύψους μέχρι 30m με ομπρελλοειδή ή σφαιρική, πυκνή κόμη. Φυτεύτηκε σε πολλούς χώρους, επειδή δεν προσβάλλεται από την κάμψια.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες και πάρκα, σε άνετους χώρους και σε βαθιά εδάφη.

Προβλήματα: Φυλλόπτωση, ρητίνη.

15. *Pistacia atlantica* (Τρέμιθος)

1

0-1500m

Φεβρ.-Απρ.

Σεπτ.-Δεκ.

Φυλλοβόλο, ιθαγενές, αιωνόβιο δέντρο, ύψους μέχρι 20m. Καρποί εδώδιμοι (τρεμίθια).

Χρήσεις: Πλατείες, πάρκα, κήποι σε βαθιά εδάφη. Απαιτεί μεγάλους χώρους.

Προβλήματα: Καρπόπτωση.

16. *Prunus dulcis* (Αμυγδαλιά, Αθασιά)

2

0-1500m

Ιαν.-Μαρτ.

Ιουλ.-Αυγ.

Φυλλοβόλο, καλλιεργούμενο δέντρο, ύψους μέχρι 8m. Καρποί εδώδιμοι. Είδος της Κεντρικής και ΝΔ. Ασίας.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι, κοσμητικό για την ανθοφορία του.

17. *Quercus infectoria* (Δρυς ή Βελανιδιά)

2

0-1700m

Μαρτ.-Μάιο

Οκτ.-Νοεμβρ.

Μεγαλοπρεπές, αιωνόβιο, ημιφυλλοβόλο, δέντρο, ιθαγενές της Κύπρου, ύψους μέχρι 25m.

Χρήσεις: Μεμονωμένο δέντρο ή σε ομάδες σε μεγάλους χώρους, πλατείες, σε βαθιά εδάφη. Απαιτεί μεγάλους χώρους, αλλά είναι δέντρο που όταν φυτευτεί θα το χαίρονται πολλές γενιές.

18. SCHINUS MOLLE (ΑΡΤΥΜΑΘΚΙΑ)

1

0-600m

Απρ.-Οκτ.

Οκτ.-Δεκ.

Αειθαλές δέντρο με κατανεύοντα κλαδιά, ύψους μέχρι 10m. Ιθαγενές τη Λατινικής Αμερικής. Καλλιεργείται εδώ και πολλές δεκαετίες στην Κύπρο και γενικά στη Μεσόγειο.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι, денδροστοιχίες.

19. SCHINUS TEREBINTHIFOLIUS (ΜΑΣΤΙΣΙΑ)

2

0-400m

Ιουν.-Σεπτ.

Οκτ.-Δεκ.

Αειθαλές δέντρο, ύψους μέχρι 10m ιθαγενές χωρών της Λατινικής Αμερικής. Ελκυστικό φύλλωμα και καρποφορία και συμπαγής κόμη.

Χρήσεις: Φαίνεται ότι είναι ιδανικό για πεζοδρόμια, αλλά είναι κατάλληλο και για κήπους και πάρκα.

Προβλήματα: Καρπόπτωση.

20. TETRACLINIS ARTICULATA (ΚΑΛΛΙΤΡΙΔΑ)

1

0-900m

Μαρτ.-Μάιο

Σεπτ.-Οκτ..

Αειθαλές κωνοφόρο Μεσογειακό δέντρο ύψους μέχρι 15m. Συνήθως χρησιμοποιείται ως φρακτικό επειδή αντέχει στο αустηρό κλάδεμα. Ιθαγενές της Β.Δ Αφρικής, Ν. Ισπανίας και Μάλτας.

Χρήσεις: Άριστο φρακτικό αλλά και ως ανεμοθραύστης σε γεωργικές φυτείες.

Προβλήματα: Φυλλόπτωση.

21. TIPUANA TIPU (MAXAIPION)

3

0-300m

Μάιο-Αυγ.

Νοεμβρ.-Ιαν.

Φυλλοβόλο (έως ημιφυλλοβόλο) δέντρο ύψους 7 μέχρι 35m με ανοικτή κόμη. Είναι κοσμητικό είδος με γρήγορη ανάπτυξη. Ιθαγενές της Αργεντινής.

Χρήσεις: Σε πάρκα και πλατείες. Χρησιμοποιείται συχνά σε χώρους στάθμευσης λόγω της πλατιάς ανοικτής κόμης του.

22. Washingtonia filifera (Φοινικιά)

1

0-600m

Ιουν.-Ιουλ.

Σεπτ.-Οκτ.

Αειθαλές, δίοικο, επιγενές δέντρο, ύψους μέχρι 30m με ευθυτενή κορμό και μεγάλα παλαμοειδή φύλλα. Καρπός εδώδιμος (μικρά μαύρα φοινίκια). Ιθαγενές της Καλιφόρνιας και Αριζόνας.

Χρήσεις: Κατάλληλο για όλους τους χώρους, ιδιαίτερα σε διαδρόμους.

23. Zizyphus spina-Christi (Κουνναγκιά)

2

0-200m

Μάιο-Αυγ.

Σεπτ.-Δεκ.

Ημιφυλλοβόλο, επιγενές δέντρο ύψους μέχρι 10m με κρεμμάμενα κλαδιά και εδώδιμους καρπούς (κουννάγκια).

Χρήσεις: Πάρκα και κήποι σε βαθιά εδάφη, χρήσιμο για την πανίδα.

2> ΜΙΚΡΑ ΔΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΨΗΛΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

1. *Acer obtusifolium* (Σφένδαμνος)

3

0-1200m

Φεβρ.-Μαρτ.

Ιουλ.-Σεπτ.

Αειθαλής, ιθαγενής θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 10m με δερματώδη φύλλα.
Οι καρποί παίρνουν ελκυστικό κόκκινο χρώμα στις αρχές του καλοκαιριού.

Χρήσεις: Πεζοδρόμια, πάρκα, πλατείες, κήποι.
Πολύ λίγο έχει χρησιμοποιηθεί αλλά είναι πολύ ελκυστικό φυτό.

2. CARISSA MACROCARPA (ΚΑΡΙΣΣΑ)

3

0-600m

Μάιο-Αυγ.

Αυγ.-Σεπτ.

Αειθαλής θάμνος ύψους μέχρι 4m με άσπρα εύοσμα άνθη και βαθυκόκκινους καρπούς. Είναι ανθεκτικό σε αλμυρά εδάφη. Ιθαγενές της Ν. Αφρικής.

Χρήσεις: Σε κήπους, πάρκα και νησίδες δρόμων.

Προβλήματα: Τα αγκάθια.

3. *Crataegus azarolus* (Κιτρινομοσφιλιά)

1

0-1500m

Μαρτ.-Μάιο

Σεπτ.-Νοεμβρ.

Φυλλοβόλος, ιθαγενής, ψηλός θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 6m με αγκάθια. Καρποί εδώδιμοι.

Χρήσεις: Πάρκα, δενδροστοιχίες, πλατείες, κήποι.
Χρήσιμο για την πανίδα.

Προβλήματα: Τα αγκάθια στα κλαδιά.

4. *Juniperus phoenicea* (Αόρατος)

1

0-600m

Φεβρ.-Απρ.

Σεπτ.-Νοεμβρ.

Αειθαλής κωνοφόρος, ψηλός θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 10m με πυκνή βαθυπράσινη κόμη.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πάρκα, κήποι, πλατείες.
Δεν έχει αξιοποιηθεί όσο θα έπρεπε.

5. *Laurus nobilis* (Δάφνη)

3

30-1300m

Φεβρ.-Απρ.

Σεπτ.-Οκτ.

Αειθαλής, αρωματικός, ιθαγενής θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 10m με πυκνή κόμη και δερματώδη φύλλα.

Χρήσεις: Φρακτικό, ως μεμονωμένο ή σε ομάδες σε κήπους, πάρκα, πεζοδρόμια και πλατείες καθώς και αρχαιολογικούς χώρους. Χρήσιμο για την πανίδα (οι καρποί). Τα φύλλα χρησιμοποιούνται πολύ στη μαγειρική.

6. *Myrtus communis* (Μυρτιά, Μερσινιά)

3

0-1500m

Μάιο-Αυγ.

Οκτ.-Ιαν.

Αειθαλής, αρωματικός θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 4m με εδώδιμους καρπούς.

Χρήσεις: Σε πάρκα, κήπους, μεμονωμένα ή κατά ομάδες και ως φρακτικό. Χρήσιμο για την πανίδα.

7. Pistacia lentiscus (Σκινιά)

1

0-800m

Φεβρ.-Μαρτ.

Σεπτ.-Δεκ.

Αειθαλής, αρωματικός, ιθαγενής θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 4m.

Χρήσεις: Φρακτικό, πεζοδρόμια (κλαδεμένο), κήποι, πάρκα, πλατείες, νησίδες δρόμων.

Οι καρποί τρώγονται από πουλιά.

Προβλήματα: Οι βλαστοί τρώγονται από τρωκτικά.

8. ΠΙΤΤΟΣΠΟΡΟΝ ΤΟΒΙΡΑ (ΠΙΤΤΟΣΠΟΡΟ)

2

0-900m

Απρ.-Ιουν.

Ιουλ.-Αυγ.

Αειθαλής θάμνος ύψους μέχρι 5m. Ιθαγενής της Κίνας και της Ιαπωνίας. Αντέχει στην ξηρασία, τους θαλάσσιους ανέμους και τη σκιά.

Χρήσεις: Είναι κατάλληλο για τη δημιουργία φυσικών φρακτών σε κήπους και πάρκα.

9. *Punica granatum* (Ροδιά)

3

0-1200m

Απρ.-Μάιο

Αυγ.-Οκτ.

Φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δέντρο, ύψους μέχρι 6m. Φέρει αγκάθια και οι καρποί είναι εδώδιμοι (ρόδια). Υπάρχουν ποικιλίες που δεν καρποφορούν με πιο εντυπωσιακά άνθη.

Χρήσεις: Κήποι, πάρκα, πλατείες και ανεμοθραύστες.

Προβλήματα: Καρπόπτωση και τα αγκάθια.

10. PYRACANTHA COCCINEA (ΠΥΡΑΚΑΝΘΑ)

2

0-1400m

Απρ.-Ιουν.

Σεπτ.-Νοεμβρ.

Αειθαλής, ακανθώδης θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 3m με πλούσια ανθοφορία και εντυπωσιακή καρποφορία. Ιθαγενές της Μεσογείου και χωρών πιο ανατολικά.

Χρήσεις: Κήποι, πάρκα, δενδροστοιχίες, νησίδες δρόμων. Η καρποφορία της δημιουργεί εντυπωσιακές μορφές στον κήπο.

Προβλήματα: Τα αγκάθια.

11. *Quercus coccifera* (Περνιά ή Πουρνάρι)

1

100-1100m

Μαρτ.-Μάιο

Οκτ.-Νοεμβρ.

Αειθαλής, ψηλός θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 10m με πυκνή κόμη. Τα φύλλα φέρουν αγκάθια.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πάρκα πλατείες, κήποι, αρχαιολογικοί χώροι.

Προβλήματα: Τα αγκάθια στα φύλλα.

12. *Styrax officinalis* (Στερατζιά)

3

0-1300m

Μαρτ.-Ιουν.

Αυγ.-Νοεμβρ.

Φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 6m.
Ελκυστικά το φύλλωμα, τα λευκά άνθη και οι καρποί.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι, πλατείες και αρχαιολογικοί χώροι.

Προβλήματα: Καρπόπτωση και φυλλόπτωση.

3>ΜΕΤΡΙΟΥ
ΥΨΟΥΣ ΘΑΜΝΟΙ

1. *Atriplex halimus* (Άτριπλεξ)

2

0-350m

Ιουλ.-Οκτ.

Σεπτ.-Δεκ.

Αειθαλής θάμνος με χαρακτηριστικό αργυρόχρωμο φύλλωμα.

Χρήσεις: Δημιουργεί, έντονες ελκυστικές αντιθέσεις λόγω του χρώματός του, σε κήπους, πάρκα, νησίδες δρόμων, ως φρακτικό και σε ομάδες. Κλαδεύεται και παίρνει διάφορα σχήματα.

2. Bosea cypria (Ζουλατζιά)

2

0-650m

Απρ.-Ιουλ.

Αυγ.-Σεπτ.

Αειθαλής, ενδημικός θάμνος, κάποτε αναρριχώμενος.
Καρποί κόκκινοι, ελκυστικοί.

Χρήσεις: Φρακτικό ή σε ομάδες σε κήπους πάρκα,
νησίδες και ηρανή δρόμων.

3. BOUGAINVILLEA GLABRA (ΒΟΥΚΕΜΒΙΛΙΑ)

2

0-500m

Ιουν.-Νοεμβρ.

Ιουν.-Νοεμβρ.

Φυλλοβόλος αγκαθωτός θάμνος, ύψους μέχρι 10m (όταν στηριχθεί), με εντυπωσιακή ανθοφορία (βράκτια). Ιθαγενές της Βραζιλίας, που καλλιεργείται πολύ στη Μεσόγειο.

Χρήσεις: Σε πάρκα, κήπους, δενδροστοιχίες, πλατείες, δίνει μοναδικούς χρωματισμούς και αντιθέσεις.

Προβλήματα: Έντονη φυλλόπτωση και ανθόπτωση προκαλούν προβλήματα σε σπίτια.

4. *Calycotome villosa* (Ασπροσπαλαθιά)

1

0-1000m

Δεκ.-Απρ.

Ιουν.

Αγκαθωτός θάμνος, ύψους μέχρι 3m με κίτρινα άνθη.

Χρήσεις: Δεν έχει χρησιμοποιηθεί πολύ. Έχει ελκυστική πρώιμη ανθοφορία και είναι κατάλληλος για κήπους, πάρκα και δενδροστοιχίες.

Προβλήματα: Τα αγκάθια της.

5. *Capparis spinosa* (Καππαρκά)

1

0-900m

Μάιο-Σεπτ.

Ιουν.-Οκτ.

Φυλλοβόλος θάμνος, ύψους μέχρι 1m με λευκά άνθη και αγκάθια.

Χρήσεις: Κατάλληλο για πρηνή και κοντά σε ξηρολιθιές, σε κήπους και πάρκα. Καλλιεργείται για τους βλαστούς, μπουμπούκια και καρπούς.

Προβλήματα: Τα αγκάθια της.

6. CASSIA ARTEMISIOIDES (MIMOZA)

2

0-700m

Ιαν.-Μάιο

Μάιο-Ιουλ.

Αειθαλής θάμνος ύψους 1 μέχρι 2m με πλούσια χειμερινή και ανοιξιιάτικη ανθοφορία. Ιθαγενές της Α. Αυστραλίας. Είναι ξηρανθεκτικό είδος.

Χρήσεις: Χρησιμοποιείται πολύ στους υπεραστικούς δρόμους, σε πάρκα και κήπους.

7. Hedera helix (Κισσός)

4

100-1600m

Αυγ.-Οκτ.

Νοεμβρ.-Μαρτ.

Αναρριχητικός αειθαλής θάμνος που μπορεί να ξεπεράσει σε ύψος τα 15m.

Χρήσεις: Κατάλληλο για αναρρίχηση σε δέντρα και τοίχους σε κήπους και πάρκα σε σκιερές (όχι προσήλιες) και υγρές θέσεις.

Προβλήματα: Μπορεί να προκαλέσει μέχρι και ξήρανση των δέντρων στα οποία αναρριχάται, αν δεν ελέγχεται η ανάπτυξή του με κλάδεμα.

8. LEUCOPHYLLUM FRUTESCENS (ΛΕΥΚΟΦΥΛΛΟ)

2

.

Ιαν.-Δεκ.

Ιαν.-Δεκ.

Αειθαλής θάμνος ύψους μέχρι 2m. Τα μοβ λουλούδια του και τα γκριζομπλέ φύλλα του το καθιστούν κοσμητικό φυτό.

Ιθαγενές του Μεξικού και του Τέξας.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι μεμονωμένο ή ως φρακτικό σε ηλιαζόμενες θέσεις.

9. *Lonicera etrusca* (Αιγιόκλιμα)

3

300-1500m

Μάιο-Ιουλ.

Αυγ-Σεπτ.

Αναρριχώμενος φυλλοβόλος θάμνος. Ιθαγενές είδος της Κύπρου. Τα άσπρα άνθη, τα γλαυκόχρωμα φύλλα και οι κόκκινοι καρποί το καθιστούν φυτό κοσμητικό.

Χρήσεις: Κατάλληλο για κάλυψη κιγκλιδωμάτων, τοίχων, βράχων και άλλων επιφανειών.

10. *Nerium oleander* (Πικροδάφνη ή Ροδοδάφνη)

2

0-900m

Απρ.-Ιουλ.

Νοεμβρ.-Ιαν.

Αειθαλής, ιθαγενής θάμνος, ύψους μέχρι 3m με κόκκινα άνθη. Υπάρχουν ποικιλίες με διάφορους χρωματισμούς ανθέων καθώς και νανώδεις ποικιλίες για μικρούς χώρους.

Χρήσεις: Δενδροστοιχίες, πάρκα, κήποι, πλατείες και νησίδες δρόμων σε βαθιά εδάφη (να αποφεύγονται τα πρηνή και αβαθή εδάφη).

Προβλήματα: Όλα τα μέρη της είναι τοξικά.

11. RETAMA RAETAM (ΝΥΜΦΗ)

2

0-1000m

Φεβρ.-Απρ.

Απρ.-Ιουν.

Θάμνος ύψους μέχρι 3m με πλούσια πρώιμη ανθοφορία από λευκά άνθη. Ιθαγενής της Μ. Ανατολής, Β. Αφρικής και Σικελίας.

Χρήσεις: Νησίδες δρόμων, πάρκα, δενδροστοιχίες, κήποι, σε ομάδες.

12. Rhamnus alaternus (Χρυσοξυλιά)

3

0-1100m

Μαρτ.-Απρ.

Σεπτ.-Δεκ.

Αειθαλής θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους μέχρι 4m. Ιθαγενές είδος της Κύπρου. Τα φύλλα και οι καρποί προσδίδουν στο φυτό κοσμητική αξία. Αντέχει στην ξηρασία και έχει μέτριο ρυθμό ανάπτυξης.

Χρήσεις: Πάρκα, πλατείες, κήποι και δενδροστοιχίες.

13. *Rhamnus oleoides* (Ακουμένν)

1

0-1000m

Μαρτ.-Απρ.

Σεπτ.-Νοεμβρ.

Ημιφυλλοβόλος, αγκαθωτός θάμνος, ύψους μέχρι 2m.

Χρήσεις: Δεν έχει χρησιμοποιηθεί πολύ αλλά είναι κατάλληλο για κήπους και πάρκα.

Προβλήματα: Τα αγκάθια.

14. *Rosa damascena* (Τριανταφυλλιά ροδοστάγματος)

3

0-1400m

Απρ.-Ιουν.

Ιουν.-Αυγ.

Φυλλοβόλος, αγκαθωτός θάμνος, ύψους μέχρι 3m με ελκυστική ανθοφορία.

Χρήσεις: Για παραγωγή ροδοστάγματος σε μεσαία και ψηλά υψόμετρα, αλλά μπορεί να είναι ένα στολίδι στον κήπο και το πάρκο.

Προβλήματα: Τα αγκάθια.

15. SOLANUM RANTONNETII (ΣΟΛΑΝΟ)

3

0-500m

Απρ.-Νοεμβρ.

-

Ημιφυλλοβόλος θάμνος με μπλε μέχρι μοβ άνθη. Κατάγεται από την Αργεντινή και την Παραγουάη. Είναι ανθεκτικό στην ξηρασία και τις ψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού.

Χρήσεις: Φυτεύεται κυρίως σε συστάδες θάμνων, σε κήπους και πάρκα, για την πλούσια ανθοφορία του.

16. *Vitex agnus castus* (Λυγαριά)

3

0-650m

Ιουν.-Δεκ.

Σεπτ.-Δεκ.

Φυλλοβόλος θάμνος, ύψους μέχρι 4m με γαλανά ή υπόλευκα εντυπωσιακά άνθη και πεντάλοβα μεγάλα φύλλα.

Χρήσεις: Κήποι και πάρκα σε βαθιά εδάφη και υγρές θέσεις.

4>ΧΑΜΗΛΟΙ ΘΑΜΝΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

1. *Achillea cretica* (Αχίλλεια)

2

0-150m

Απρ.-Ιουλ.

Ιουν.-Αυγ.

Ιθαγενής, αρωματικός ημίθαμνος, ύψους μέχρι 50cm με σφαιρική πυκνή κόμη και πλούσια λευκή ανθοφορία.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα.

2. Alcea setosa (Αλθαία)

2

0-1700m

Μάιο-Νοεμβρ.

Αυγ.-Δεκ.

Πολυετής, όρθια πόα, ύψους μέχρι 2.5m με μεγάλα φύλλα και εντυπωσιακά άνθη σε χρωματισμούς από λευκά έως πορφυρά.

Χρήσεις: Κατάλληλο σε ομάδες σε κήπους, πάρκα, νησίδες δρόμων, ακόμα και δενδροστοιχίες. Μπορεί να εγκατασταθεί ακόμα και με απευθείας σπορά στο χώρο που θα επιλέξουμε.

3. *Atriplex semibaccata* (Άτριπλεξ)

1

30-250m

Ιαν.-Δεκ.

Ιουλ.-Δεκ.

Αειθαλής, κατακείμενος θαμνίσκος, ύψους μέχρι 40cm.

Χρήσεις: Κάλυψη εδάφους, ιδιαίτερα επικλινούς και άγονου.

4. *Cichorium spinosum* (Κιχώριον)

1

0-50m

Ιουν.-Οκτ.

Αυγ.-Νοεμβρ.

Φυλλοβόλος θάμνος, ύψους μέχρι 60cm που φύτεται σε βραχώδεις παραλίες, με γαλάζια άνθη και συμπαγή κόμψ.

Χρήσεις: Δεν έχει χρησιμοποιηθεί, αλλά είναι εντυπωσιακό φυτό και αξίζει να χρησιμοποιηθεί στους κήπους.

5. *Cistus* spp. (Ξυσταρκές, Κιστοί ή Λαδανιές)

1

0-1800m

Ιαν.-Μάιο

Απρ.-Ιουλ.

Στην Κύπρο αυτοφύονται 5 είδη: *C. creticus*, *C. salviifolius*, *C. monspeliensis*, *C. parviflorus* και *C. ladanifer* και είναι όλοι θαμνίσκοι ύψους 0,5-1m. Ακόμα υπάρχουν και υβρίδια μερικών από τα πιο πάνω είδη.

Χρήσεις: Σε κήπους, νησίδες δρόμων, πάρκα.

6. *Convolvulus oleifolius* (Κομβόλβουλος)

2

0-700m

Μαρτ.-Ιουν.

Ιουν.-Ιουλ.

Αειθαλής θάμνος, ύψους μέχρι 50cm με λευκά ή λευκά-ρόδινα άνθη. Υπάρχουν 3 αυτοφυείς ποικιλίες του είδους στην Κύπρο.

Χρήσεις: Πάρκα και κήποι σε θέσεις με χαμηλή βλάστηση.

7. *Fumana arabica* (Φουμάνα)

1

0-1200m

Φεβρ.-Ιουλ.

Απρ.-Αυγ.

Ιθαγενής, μικρός θάμνος ύψους μέχρι 40cm, με κίτρινα άνθη και μικρά φύλλα.

Χρήσεις: Πάρκα και κήποι σε βραχώδεις θέσεις.

8. *Helichrysum conglobatum* (Ψυλλίνα, Κλάματα της Παναγίας)

1

0-700m

Μαρτ.-Μάιο

Μάιο-Ιουν.

Αρωματικός, αειθαλής ημίθαμνος, ύψους μέχρι 80cm με κίτρινα άνθη.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα. Κατάλληλο για βραχόκηπους.

9. LAVANDULA ANGUSTIFOLIA (ΛΕΒΑΝΤΑ)

2

0-1450m

Μαρτ.-Οκτ.

Ιουν.-Νοεμβρ.

Αειθαλής, αρωματικός θάμνος, ύψους μέχρι 100cm
ιθαγενής της Μεσογείου, με πλούσια ανθοφορία.

Χρήσεις: Πάρκα, κήποι, ανθοδόχες, νησίδες δρόμων.

10. *Lavandula stoechas* (Μυροφόρα ή Λεβάντα)

2

0-750m

Μαρτ.-Μάιο

Απρ.-Ιουν.

Αρωματικός αειθαλής θάμνος, ύψους μέχρι 100cm.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα.

Προβλήματα: Δύσκολο φυτό σε συνθήκες καλλιέργειας.

11. *Lavatera bryoniifolia* (Λαβατέρρα)

2

150-800m

Μάιο-Ιουν.

Ιουλ.-Αυγ.

Όρθιος, ημίθαμνος, ύψους μέχρι 3m. Είδος μεγάλης μολόχας με εντυπωσιακό άνθος και φύλλα.

Χρήσεις: Δεν έχει χρησιμοποιηθεί, αλλά είναι κατάλληλο για πάρκα, κήπους, νησίδες δρόμων.

12. Origanum dubium (Pίγανν)

2

200-1000m

Ιουν.-Αυγ.

Ιουλ.-Σεπτ.

Αρωματικός ημίθαμνος, ύψους μέχρι 100cm με μικρά φύλλα και λευκά άνθη.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα. Τα άνθη και τα φύλλα της χρησιμοποιούνται ως άρτυμα.

13. *Origanum majorana* (Σαψισιά)

2

0-900m

Μάιο-Οκτ.

Ιουν.-Νοεμβρ.

Αρωματικός, ενδημικός ημίθαμνος ύψους μέχρι 100cm με μικρά φύλλα και λευκά άνθη.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα.

14. *Phlomis* spp. (Φλόμις)

2

0-750m

Μαρτ.-Ιουν.

Μάιο-Ιουλ.

Ιθαγενείς και ενδημικοί θάμνοι, ύψους μέχρι 2m με εντυπωσιακά κίτρινα άνθη και ελκυστικό φύλλωμα. Από τα είδη που αυτοφύονται στην Κύπρο, κατάλληλα θεωρούνται η *P. lunariifolia* και η ενδημική *P. cypria*

Χρήσεις: Σε ομάδες σε πάρκα και κήπους.

15. Phyla filiformis (Μελισσόχορτο)

2

0-300m

Μαρτ.-Οκτ.

-

Πολυετής έρπουσα πόα, που καλύπτει το έδαφος πλήρως σε μεγάλες αποικίες.

Χρήσεις: Άριστο υποκατάστατο του γρασιδιού, με σαφώς λιγότερες απαιτήσεις σε νερό, λίπανση και ψεκασμούς.

Προβλήματα: Ως πρόβλημα αναφέρεται η προσέγκυση μελισσών, που μπορεί να αποφευχθεί με το συχνό κούρεμα.

16. *Ptilostemon chamaepeuce* (Αγριολασμαρίν)

1

50-1600m

Μάιο-Ιουλ.

Ιουν.-Αυγ.

Ενδημικός, ημίθαμνος, ύψους μέχρι 130cm με πολλούς βλαστούς, στενά μακριά φύλλα όπως το λασμαρίν και πορφυρά άνθη.

Χρήσεις: Σε βραχώδεις θέσεις, πρηνή αλλά και άλλες θέσεις του κήπου.

17. *Rosmarinus officinalis* (Λασμαρίν)

1

0-1000m

Νοεμβρ.-Μάιο

Απρ.-Ιουν.

Αρωματικός, αειθαλής θάμνος, ύψους μέχρι 2m.

Χρήσεις: Χαμηλό φρακτικό για δημιουργία διαδρόμων, και σε ομάδες σε κήπους, πάρκα και δενδροστοιχίες και πρηνή δρόμων. Τα αρωματικά φύλλα του χρησιμοποιούνται στη μαγειρική.

18. *Ruscus aculeatus* (Περνάριν, Αγριομερσίνι)

1

0-1100m

Φεβρ.-Μαρτ.

Αυγ.-Ιαν.

Αειθαλής θάμνος, ύψους μέχρι 80cm με ακιδωτά δερματώδη φύλλα και κόκκινους σφαιρικούς καρπούς. Υπάρχουν και καλλιεργούμενες ποικιλίες που ήδη χρησιμοποιούνται σε κυπριακούς κήπους.

Χρήσεις: Σε ομάδες ή γραμμές σε κήπους.

19. *Salvia fruticosa* (Σπατζιά, Χαχομηλιά, Σφακομηλιά)

2

0-1500m

Φεβρ.-Ιουλ.

Απρ.-Αυγ.

Αειθαλής, έντονα αρωματικός θάμνος, ύψους μέχρι 120cm.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε κήπους και πάρκα. Τα φύλλα δίνουν πολύ ωραίο τσάι.

20. Sarcopoterium spinosum (Maζiν)

1

0-1250m

Φεβρ.-Απρ.

Μάιο-Ιουλ.

Θάμνος ύψους μέχρι 50cm με αγκάθια και σφαιρική πυκνή κόμη.

Χρήσεις: Φυτεύεται σε ομάδες, ή περιμετρικά σε χώρους του κήπου ή του πάρκου.

21. *Thymus capitatus* (Θυμάρι)

1

0-900m

Μάιο-Οκτ.

Ιουν.-Νοεμβρ.

Αρωματικός θάμνος, ύψους μέχρι 40cm με πυκνή ημισφαιρική κόμη.

Χρήσεις: Σε ομάδες σε πάρκα και κήπους, άριστο μελισσοκομικό φυτό.

Ευρετήριο Ελληνικών και Κοινών Ονομάτων

Αγριολασμαρίν	81	ΜΑΣΤΙΣΙΑ	28
Αιγιόκλιμα	56	ΜΑΧΑΙΡΙΟΝ	30
Ακουμένη	60	Μελισσόχορτο	80
Αλθαία	67	Μεσιλιιά	17
Αμυγδαλια.Αθασιά	25	ΜΙΜΟΖΑ	53
Αόρατος	37	Μουριά ή Συκαμιά	19
ΑΡΤΥΜΑΘΚΙΑ	27	ΜΠΟΧΙΝΙΑ	10
Ασπροσπαλαθκιά	51	Μυροφόρα ή Λεβάντα	75
Άτριπλεξ	48	Μυρτιά, Μερσινιά	39
Άτριπλεξ	68	ΝΥΜΦΗ	58
Αχίλλεια	66	Ξυσταρκές, Κιστοί, Λαδανιές	70
ΒΟΥΚΕΜΒΙΛΙΑ	50	Περνάριν, Αγριομερσίνι	83
Δάφνη	38	Περνιά ή Πουρνάρι	44
Δρυς ή Βαλανιδιά	26	Πεύκη ήμερη ή Κουκουναριά	23
Ελιά και Αγριελιά	20	Πικροδάφνη ή Ροδοδάφνη	57
Ζιζυφιά	16	ΠΙΤΤΟΣΠΟΡΟ	41
Ζουλατζιά	49	ΠΥΡΑΚΑΝΘΑ	43
Θυμάρι	86	Ρίγανη	77
ΚΑΛΛΙΤΡΙΔΑ	29	Ροδιά	42
Καππαρκά	52	Σαψισιά	78
ΚΑΡΙΣΣΑ	35	ΣΟΛΑΝΟ	62
ΚΕΡΚΙΔΑ	13	Σπατζια, Χαχομηλιά, Σφακομηλιά	84
Κισσός	54	Στερατζιά	45
Κιτρινομοσφιλιά	36	Συκιά	18
Κιτρομηλιά	14	Σφένδαμνος	34
Κιχώριον	69	Σχινιά	40
Κοκκονιά, Πανιά ή Κονναρκά	11	Τραχεία Πεύκη ή Αγριόπευκος	22
Κομβόλβουλος	71	Τρέμιθος	24
Κουνναγκιά	32	Τριανταφυλλιά ροδοστάγματος	61
Κυπαρίσσι	15	Φλόμις	79
Λαβατέρα	76	Φοινικιά	31
Λασμαρίν	82	Φοινικιά	21
ΛΕΒΑΝΤΑ	74	Φουμάνα	72
ΛΕΥΚΟΦΥΛΛΟ	55	Χαρουπιά ή Τερατσιά	12
Λυγαριά	63	Χρυσοξυλιά	59
Μαζίν	85	Ψυλλίνα, Κλάματα της Παναγίας	73

Ευρετήριο Λατινικών Ονομάτων

Acer obtusifolium	34	Nerium oleander	57
Achillea cretica	66	Olea europaea	20
Alcea setosa	67	Origanum dubium	77
Atriplex halimus	48	Origanum majorana	78
Atriplex semibaccata	68	Phlomis sp.	79
BAUHINIA VARIEGATA	10	Phoenix dactylifera	21
Bosea cypria	49	Phyla filiformis	80
BOUGAINVILLEA GLABRA	50	Pinus brutia	22
Calycotome villosa	51	Pinus pinea	23
Capparis spinosa	52	Pistacia atlantica	24
CARISSA MACROCARPA	35	Pistacia lentiscus	40
CASSIA ARTEMISIOIDES	53	PITTOSPORUM TOBIRA	41
Celtis australis	11	Prunus dulcis	25
Ceratonía siliqua	12	Ptilostemon chamaepeuce	81
CERCIS SILIQUASTRUM	13	Punica granatum	42
Cichorium spinosum	69	PYRACANTHA COCCINEA	43
Cistus sp.	70	Quercus coccifera	44
Citrus aurantium	14	Quercus infectoria	26
Convolvulus oleifolius	71	RETAMA RAETAM	58
Crataegus azarolus	36	Rhamnus alaternus	59
Cupressus sempervirens	15	Rhamnus oleoides	60
Eleagnus angustifolia	16	Rosa damascena	61
Eriobotrya japonica	17	Rosmarinus officinalis	82
Ficus carica	18	Ruscus aculeatus	83
Fumana arabica	72	Salvia fruticosa	84
Hedera helix	54	Sarcopoterium spinosum	85
Helichrysum conglomeratum	73	SCHINUS MOLLE	27
Juniperus phoenicea	37	SCHINUS TEREBINTHIFOLIUS	28
Laurus nobilis	38	SOLANUM RANTONETTII	62
LAVANDULA ANGUSTIFOLIA	74	Styrax officinalis	45
Lavandula stoechas	75	TETRACLINIS ARTICULATA	29
Lavatera bryoniifolia	76	Thymus capitatus	86
LEUCOPHYLLUM FRUTESCENS	55	TIPUANA TIPU	30
Lonicera etrusca	56	Vitex agnus castus	63
Morus alba	19	Washingtonia filifera	31
Myrtus communis	39	Ziziphus spina-christi	32